

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 19 декември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Дзелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

Галина Тонева

Сашо Пенев

Невин Фети

при участието на секретар-протоколита Даниела Иванова разгледа в закрито заседание на 19.12.2024 г. конституционно дело №39/2024 г., докладвано от съдия Борислав Белазелков.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 15.11.2024 г. по искане на 53-ма народни представители от 51-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на §3 и 7 (относно чл. 99, ал. 5) от Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.; ЗИД на Конституцията).

Вносителят излага съображения относно допустимостта на искането, като обосновава, че по отношение на предмета на искането не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Вносителят излага аргументи, че промяната в чл. 65, ал. 1, изр. второ от Основния закон, въведена с §3 ЗИД на Конституцията „засяга принципа на народния суверенитет, прогласен в чл. 1, ал. 2 КРБ, тъй като пряко се намесва във формирането на общонационалния представителен орган. Поради това и на основание чл. 158, т. 3 КРБ такава промяна е от изключителната компетентност на Велико народно събрание (в този смисъл и РКС №13 по к.д. №1/2024 г.). Предвид систематичната му връзка с чл. 110 КРБ със запазването на чл. 65, ал. 1, изр. 2 КРБ като действащо правило се създава и правна несигурност за същността на конституционната уредба в степен, която указва и на нарушение на принципа на правовата държава, установен като основополагащ в чл. 4, ал. 1 КРБ“.

Според вносителя въведените с §7, т. 1 ЗИД на Конституцията изменения в чл. 99, ал. 5 от Основния закон ограничават правомощията на президента в рамките на процедурата за назначаване на служебното правителство и представляват „промяна във формата на държавно управление, чрез която се нарушава и принципът на разделение на властите, прогласен в чл. 8 КРБ. Поради това и на основание чл. 158, т. 3 КРБ промяна с такова съдържание е от компетентност на Велико Народно събрание (в този смисъл и РКС №13 от 2024 г. по к.д. №1/2024 г.)“.

В искането са изложени и твърдения относно процедурата по приемане на оспорените разпоредби, както и разбирането за нейното конституционносъобразно прилагане, което се приема от вносителя за нарушено.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Производството е на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 153 от Конституцията (в този смисъл са направените уточнения в определението от 08.03.2024 г. за допустимост за разглеждане по същество на искането по к.д. №1/2024 г., които са относими напълно и при решаването на въпроса за

допустимостта в настоящото конституционно производство – к.д. №39/2024 г., поради което Съдът се позовава на тях, без да ги възпроизвежда).

Искането е направено от оправомощен субект по смисъла на чл. 150, ал. 1 от Конституцията и е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предмет на производството по настоящото конституционно дело са промените в чл. 65, ал. 1, изр. второ и чл. 99, ал. 5 от Конституцията, както са въведени с §3 и 7, т. 1 ЗИД на Конституцията, приет от 49-ото Народно събрание.

Конституционният съд е бил сезиран с искане за установяване на противоконституционност на §3 и 7 (относно чл. 99, ал. 5) ЗИД на Конституцията по к.д. №1/2024 г. С Решение №13/2024 г. искането в посочената част е отклонено поради непостигане на мнозинството, необходимо за постановяване на решение по същество. По съображенията, изложени в определение от 19.12.2024 г. по к.д. №38/2024 г., Конституционният съд намира, че в случая не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

По изложените съображения Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът приема, че с оглед на предмета на направеното искане следва да конституира като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и главния прокурор.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъде отправена покана да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюзът на

юристите в България, фондация „Институт за пазарна икономика“ и фондация „Български институт за правни инициативи“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: чл.-кор. проф. д.ю.н. Борис Велчев, проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Близнашки, проф. д.ю.н. Райна Николова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Ирена Илиева, проф. д-р Мартин Белов, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Пламена Пенова, доц. д-р Симеон Гройсман, доц. д-р Христо Орманджиев, д-р Благой Делиев, д-р Дилян Начев, д-р Орлин Колев, д-р Симона Велева.

Конституционният съд констатира, че предметът на искането по к.д. №38/2024 г. и предметът на искането по настоящото дело частично съвпадат. В искането по к.д. №38/2024 г. са оспорени промените в чл. 65, ал. 1, изр. второ и чл. 99, ал. 5, изр. второ от Конституцията, както са въведени в посочените разпоредби съответно с §3 и 7, т. 1 ЗИД на Конституцията. В настоящото искане се оспорват същите промени в чл. 65, ал. 1, изр. второ и промените в чл. 99, ал. 5 от Конституцията, така както са въведени в посочените разпоредби съответно с §3 и 7, т. 1 ЗИД на Конституцията.

Предвид посоченото Съдът намира, че двете искания следва да се разгледат в общо производство, поради което настоящото конституционно дело следва да бъде присъединено към к.д. №38/2024 г. за съвместно разглеждане и решаване.

С оглед на горното и на основание чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на 53-ма народни представители от 51-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на промените в чл. 65, ал. 1, изр. второ и чл. 99, ал. 5 от Конституцията, както са въведени с §3 и 7, т. 1 от Закона за изменение и допълнение на Конституцията (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и главния прокурор.

Отправя покана да предложат становище до: Съюза на юристите в България, фондация „Институт за пазарна икономика“, фондация „Български институт за правни инициативи“ и фондация „Институт за правосъдие и демокрация“.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: чл.-кор. проф. д.ю.н. Борис Велчев, проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Георги Близнашки, проф. д.ю.н. Райна Николова, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Ирена Илиева, проф. д-р Мартин Белов, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Пламена Пенова, доц. д-р Симеон Гройсман, доц. д-р Христо Орманджиев, д-р Благой Делиев, д-р Дилян Начев, д-р Орлин Колев, д-р Симона Велева.

На заинтересуваните институции и на поканените лица да се изпрати препис от искането и определението, като им предоставя тридесетдневен срок от датата на уведомяването за представяне и предлагане на становище и за даване на писмено правно мнение.

Присъединява конституционно дело №39/2024 г. към конституционно дело №38/2024 г. за съвместно разглеждане и решаване.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в тридесетдневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова